

Известилац др. **Славко Шећеров** чита: Уредбе под бр. 5., 6., 11.—20., 26.—29., 31а—45., 47.—48. враћају се секцији ради прегледа и категорисања које од њих обухватају аграрне односе, а које не.

Потпредседник др. **Светислав Поповић** Господа, која примају предлог секције, нека изволе седети, а ко је против нека изволи дићи руку. (Сви седе.) Предлог секције је једногласно примљен.

Сад бисмо имали да пређемо на уредбе Министарства Пољопривреде и Вода. Г. Министар не налази се у Београду, него је званично отпутовао. (Чује се: Да се одложи.) Г. Министар Шума и Руда такође није ту, јер је болестан. (Чује се: да се одложи.) Онда, господо, не бисмо имали шта да радимо за данас. Ја одређујем паузу од неко-

лико минути ради споразума, кад да закажемо идућу седницу.

(Настаје пауза. — После паузе.)

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Седница се наставља.

Пошто не можемо да разирављамо о данашњем дневном реду, то предлажем да данашњу седницу закључимо. Пошто секције имаду да посвршавају важне послове, мислим, да је уцртније, да прво оне посвршавају те послове, па да после држимо седнице пленума. Зато данашњу седницу закључујем и идућу заказујем за понедељак, 10. свог месеца, у 9 часова пре подне с дневним редом: Продужење претреса извештаја V. секције.

Овим смо данас седницу завршили.

(Седница је закључена у 11 и 1/4 часа.)

XV. СЕДНИЦА

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ

СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

држана 10. октобра 1921. год. у Београду.

Председавао Председник **Миша Трифуновић**.

Секретар др. **Павле Чубровић**.

Присутна господа Министри: др. Хинко Кризман, Министар Шума и Руда и Иван Пуцел, Министар Пољопривреде и Вода.

Присутни делегати: Милорад Антула, управник Класне Лутрије; Благоје Тодоровић, начелник Министарства Пољопривреде; др. Велимир Стојковић, начелник Министарства Пољопривреде; др. Миливој Васић, генерални директор Главне Шумарске Дирекције; Милан Дунић, инспектор Пољопривреде и Вода и Ђирило Петровић, инспектор Министарства Пољопривреде и Вода за Ветеринарну Одељење.

(Почетак у 10 часова.)

Председник **Миша Трифуновић**: Отварам 15. седницу Законодавног Одбора. Пре него што пређемо на рад, дозволите ми, господо чланови Законодавног Одбора, да Вам изјавим топлу захвалност на избору Председника, а у исто време, да Вам се извиним, што сам, кад је избор вршен и кад су седнице почеле, био спречен да дођем. Хвала Вам!

Изволите чути записник прошле седнице.

Секретар др. **Павле Чубровић** чита записник XIV. седнице.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор записник? (Прима.)

Изволите чути молбе, које су дошле Законодавном Одбору.

Секретар др. **Павле Чубровић** чита молбе упућене Законодавном Одбору које гласе:

а) Сима М. Лукић, мајор у пензији из Крагујевца, моли, да се измени уредба о додацима на скупоћу број 199. — (упућена I. Одсеку);

б) Артур Ледерер и др. велетоседници, траже, да се укину све оне аграрне уредбе, које није

донео Министарски Савет, бр. 205. (упућено V. Одсеку);

в) Централни Одбор националних железничких стручних организација подноси резолуцију с III. Конгреса националних железничких организација у Београду за боље материјално обезбеђење, бр. 224. (упућено V. Одсеку);

г) Главни Одбор савеза добровољаца подноси предлог за измену Уредбе о добровољцима, бр. 225. (упућено III. Одсеку);

д) Удружење власника зграда подноси свој меморандум — о регулисању питања закупа зграда — бр. 235., (упућено III. Одсеку);

ђ) Савез дневничара Босне и Херцеговине моли, да се дневничари преведу на динарске плате и додатке бр. 236., (упућено I. Одсеку);

е) Удружење хотелијера и гостионичара подноси резолуцију противу Уредбе о сузбијању скупоће, бр. 241., (упућено III. Одсеку);

ж) Савез П. Т. Т. службеника моли за повишцу додатка на скупоћу, бр. 242., (упућено I. Одсеку);

з) Удружење кираџија моли, да се станбено питање реши путем закона у корист економски слабијих, бр. 249 (упућено III. Одсеку);

Захтеви гг. Министара:

г. Министар Пољопривреде и Вода моли Одбор да донесе решење, на основу кога би Министар Пољопривреде и Вода могао давати концесије за искоришћавање водених снага река у Краљевини бр. 246.

Председник **Миша Трифуновић**: Господо, Министарство Пољопривреде и Вода поднело је предлог Законодавном Одбору, којим моли, да се донесе решење на основу кога би г. Министар Пољопривреде могао давати концесије за искоришћавање речне и водене снаге. Тај предлог није дуг, молим г. секретара, да га прочита.

Секретар др. **Павле Чубровић** чита предлог Министарства Пољопривреде и Вода, и списак лица, која те концесије траже.

Председник **Миша Трифуновић**: Ја мислим, господе, да ово питање мора да се рени у специјалној седници, али пре његова стављања на дневни ред, потребно је, да исти буде проучен од стране одбора.

Има реч г. **Љуба Јовановић**.

Љуба Јовановић: Ја мислим, да V. секција, која има за задатак да проучи све предлоге Министарства Пољопривреде и Вода, проучи и овај предлог и да нам поднесе извештај тако, да кад ово питање дође на решење, имамо нешто пред собом.

Др. **Лаза Марковић**: Ја се слажем са предлогом г. Председника, да ово питање треба расправити у нарочитој седници, али то треба да изврше правници, а никако секција, пошто је овде у питању тумачење Устава и закона. Ја мислим, да за проучавање овога питања изаберемо два правника из наше средине, који ће узети то питање, претрести и дати мишљење о њему.

Љуба Јовановић: Ја одустајем од мога предлога и слажем се са предлогом г. Лазе Марковића.

Председник **Миша Трифуновић**: Пошто је г. Јовановић одустао од свога предлога, то је остао предлог г. Лазе Марковића, да једно уже тело од два правника, изабрано од чланова Законодавног Одбора, проуче овај предлог. (Прима се.)

Прелазимо на дневни ред. На дневном је реду претрес извештаја пете секције одбора. По реду би требали да дођу предлози Министарства Пољопривреде и Вода, а затим Министарства Шума и Руда, али, како су се господи Министри споразумели, то ћемо узети прво у претрес уредбе шума и руда, а после доћи ће на ред уредбе Министарства Пољопривреде и Вода. Ја молим г. секретара, да прочита извештај пете секције и то тачку по тачку, пошто је извештај већ у целини прочитан. Како је известилац г. Шећеров одсутан, то молим г. Поповића, да га он замени.

Заменик известиоца др. **Светислав Поповић** чита: »Остају у важности без измене број 11. списка, наредба дежелне владе за Словенију, којом се шумско полицијски прописи, који важе у Словенији, проширују на Прекомурје, од 19. 5. 1920. године.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин Министар Шума и Руда.

Министар Шума и Руда др. **Хинко Кризан**: Ја бих молио Законодавни Одбор, да по уредби број 11, која се односи на наредбу Словеначке Владе, да се прописи који важе у Словенији прошире и на Прекомурје, да не доноси решење по предлогу одбора, него да ту уредбу расправимо заједно са уредбом о организацији шумске струке у Србији. Прекомурје са Међумурјем сачињава једну природну целину и има да буде једна шумска област, па ако би одбор донео данас о томе одлуку, онда би ова наредба Словеначке Владе постала безпредметна. Из ових разлога молим Одбор, да се уредба поврати поново у секцију.

Известилац др. **Светислав Поповић**: Господин Министар предлаже, да се уредба бр. 11. врати секцији; ја као известилац немам ништа против овога и примам предлог господина Министра.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор, да се ова уредба врати? (Прима.) Изволите чути даље.

Известилац др. **Светислав Поповић**: Одбор је узео у разматрање уредбу бр. 12. »Наредба Министарства Шума и Руда од 1. 10. 1919. бр. 8596 о уврштењу шумара у категорију чиновника групе Б за Словенију и Далмацију« и предлаже, да се прими без измене. Уредба није обнародована. Да ли господи желе чути уредбу, па да је прочитам? (Гласови: Желимо. — Чита уредбу бр. 12.)

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли одбор овај предлог V. одсека за подлогу специјалне расправе? (Прима.) Има ли од стране поједине господе чланова каквих поднетих приговора за поједине чланове? (Нема.)

Како је на једној од последњих седница одбора решено, да се у исто време пређе и на специјални претрес ради краћег поступка, то стављам овај предлог на гласање. Прима ли одбор од члана 1.—7. закључно овај предлог? (Прима.) Оглашujem, да је ова наредба остала у важности без измене, овако, како је поднео одбор извештај. (**Љуба Јовановић** Приговара.)

Известилац др. **Светислав Поповић**: Господин **Љуба Јовановић** предлаже, а и ми смо решили, да се има саставити редакција, и на основу тога гласаће се онда у целости у једној од наредних седница.

Председник **Миша Трифуновић**: Изволите чути даље.

Известилац др. **Светислав Поповић**: Одсек предлаже, да остане у важности без измене наредба Министарства Шума и Рудника од 1. VII. 1919. бр. 4718 о уврштењу шумарских чувара у категорију слугу за Словенију и Далмацију. Ова наредба није обнародована. (Чита ту наредбу.)

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор ову наредбу заведену у извештају V. Одсека под бр. 13. за подлогу специјалне расправе? (Прима.)

Питам Одбор, да ли има каквих приговора на поједине чланове ове наредбе? (Нема.) Пошто нема приговора, оглашujem, да је ова наредба примљена у целини без измене.

Известилац др. **Светислав Поповић**: Одсек предлаже, да се наредба Дежелне Владе за Словенију о прописима ловостање од 30. XII. 1919. год. »Ур. Л.« шт. 827., заведена у извештају Одсека под бр. 15. оснажи без измене.

Председник **Миша Трифуновић**: Ова је наредба штампана и није потребно да се чита. Прелазимо на специјални претрес. Има ли каквих приговора за поједине чланове ове наредбе од стране господе чланова Одбора? (Нема.) Пошто нема приговора ни предлога, објављујем, да је ова наредба примљена у целини и без измене. Изволите чути даље.

Известилац др. **Светислав Поповић**: Одбор је узео у разматрање наредбу Дежелне Владе за Словенију од 19. II. 1921. год. »Ур. Лист« шт. 64 о варству ретких и типичних животиња и биљака, заведену у извештају Одсека под бр. 16. и предлаже, да се она оснажи без измене.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор ову наредбу за подлогу специјалне расправе? (Прима.) Има ли каквих примедаба или нових предлога? (Нема.)

Објављујем, да је ова наредба примљена у целини без измене.

Извештај др. **Светислав Поповић**: Одбор је узео у разматрање наредбу Министарства Шума и Рудника од 30. 7. 1920. год. о трајању господарства у шумама велепоседа аграрне реформе у Словенији, заведену у извештају Одсека под бр. 17.

Председник **Миша Трифуновић**: Наредба је штампана. Прима ли Одбор ову наредбу за подлогу специјалне расправе? (Прима.) Има ли каквих приговора код појединих чланова ове наредбе у специјалном претресу? (Нема.) Приговора нема, објављујем, да је и ова наредба примљена без измене.

Извештај др. **Светислав Поповић**: Одбор је узео у разматрање Наредбу под бр. 18. списка: Наредба Министра за Аграрну Реформу и Министра Шума и Рудника од 27. IV. 1921. године о дознаци горивог и грађевног дрвета из велепоседа у Словенији, која није обнародована, и предлаже, да остане у целости без измене.

Председник **Миша Трифуновић**: Жели ли Одбор да се прочита ова наредба? (Гласови: Нека се прочита!) Молим господина дра. Госара, да прочита наредбу под бр. 18. списка.

Др. **Андреј Госар** чита Наредбу Министра за Аграрну Реформу и Министра Шума и Рудника од 24. IV. 1921. године о дознаци горивог и грађевног дрвета из велепоседа у Словенији.

Председник **Миша Трифуновић**: До сада је била једна група уредаба, коју је одбор предложио да се прими без измене и да остане у важности. Али остаје друга група правилника, решења и наредба код којих одбор предлаже, да треба мењати поједине њихове чланове. (Др. **Лаза Марковић**: А шта је са овом уредбом? Молим за реч.)

Има реч господин др. **Лаза Марковић**.

Др. **Лаза Марковић**: Господо, по нашем Уставу за искоришћивање шума предвиђено је, да ће посебним законом бити одређени услови и погодбе и ипаче начини како ће се становницима сеоским давати могућност, да за домаће потребе користе се шумама. И ова уредба је у суштини решила један део тога питања за извесне грађане. Ја ћу гласати за ту уредбу, али бих хтео овде да умолим господина Министра Шума и Руда, да с обзиром на тај пропис Устава има у виду извесне крајеве где је велика потреба, нарочито због слабе жетве, да се народу омогући искоришћивање околиних шума у границама, које не би биле противне оним општим интересима, које држава мора да чува приликом одржавања шума и шумских комплекса.

Ја сам у скорашњем путу кроз један део наше отаџбине, кроз Херцеговину, видео како се врло строго у оном истом духу, којим је туђинска управа руководила шумама, како се врло строго сиромашним бедним становницима не допушта да поткресну бар једно дрво, да скупе суво грање, него се глебе и одржавају у уверењу, да ово у основи није њихова држава, него да они живе под једним режимом, који њима није расположен.

Ја бих молио господина Министра Шума и Руда, да у томе погледу, у колико му закони дају могућност, изађе на сусрет овом становништву, било наредбом, било начином који он претходно нађе, али ипак у границама, као што рекох, које

он мора да одржава с обзиром и на тај државни интерес и са обзиром на законске прописе, а водени, као што рекох, рачуна о тим великим народним потребама.

Ја молим Законодавни Одбор, да ми верује, да ово не чиним ни у колико ни као члан једне странке нити из обзира према својим бирачима, него руковођен једино стварним потребама, које се без сумње осјећају и у другим крајевима, а не само у Херцеговини.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч Павле Чубровић.

Др. **Павле Чубровић**: Мени је мило што је господин Марковић опазио и што је могао да опази ово у томе крају, јер когод у опште уђе мало дубље у унутрашњост и упореди те народне потребе, видеће колика је тежкоћа за наш живаљ у тим крајевима. Ја сам специјално пролазио кроз Санџак и кроз један део Црне Горе. — Шуме још нису ограничене, још се не зна шта тачно по Уставу припада појединцима. Тако на пример, у нашим крајевима имамо шума племенских, сеоских, приватних комплекса и т. д. Све је то данас стварно у државним рукама и нико ништа нема права да искористи. Има људи, који имају своје добро, свој гај ограничен својом љивом, ливадом и т. д., у којима они позитивно право имају као приватну својину да искоришћују до границе, до које им закон о шумама даје могућности. Међутим, шумари, наравно бојећи се одговорности, а они морају да би себе заклонили, толико су тамо закорачили да су тако рећи ограничили сваку сечу. Тако на пример у крајевима, где се праве куће од дрвета по Васојевићима и Санџаку, где се праве куће од дасака, има једна ужасна процедура и маса људи остаје просто без домова због тога, што се не може та процедура да сврши благовремено кад људи могу то да сврше, него се помичу с дана на дан, изгубе време, које им је потребно за подизање кућа, на или не добију дозволу или добију по великим таксама и људи остану без кућа.

Ја бих се тако исто придружио мишљењу господина Марковића и замолио бих господина Министра Шума и Руда, да на ово питање обрати највећу пажњу и да се људима учини олакшица да могу искоришћивати то своје имање.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин Павле Анђелић.

Павле **Анђелић**: Ја ћу бити кратак. Како све уредбе, које се односе на шуме, како све ове уредбе, које се односе на поједине повластице за шуме, сада постају закони, ако их Законодавни Одбор усвоји, то бих ја молио, да господин Министар прими то као објашњење и Законодавни Одбор потврди, да те повластице важе све дотле докле се све концесије по Уставу не узму у разматрање и одобрење.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин Министар Шума и Руда.

Министар Шума и Руда др. **Хинко Кризман**: Господин предговорник каже, да се не ради по уредбама, које су пред Законодавним Одбором и које се односе на поједине повластице. Ове уредбе, које су пред Законодавним Одбором, односе се на чисту шумску администрацију а специјално задња уредба, о којој се повела реч, односи на снабдевање земљорадника са грађевинским и горивим дрветом. Односно концесија то

ће да дође посебно у расправу у секцију и пред Законодавни Одбор, да се поједине концесије имају подвргнути ревизији и саобразити садашњем стању шума. На томе Министарство већ ради. (Павле Анђелић: Ово није повластица једној покрајини.) Ово није повластица него је регулисање сече грађевинског и горивог дрвета а повластице ће се подвргнути ревизији -- Законодавном Одбору. Министарство Шума и Руда вољно је да изађе потребама народа у најширој мери у суерет. Постоји наредба владе, а и пређашњи закон нарочито у Босни за сечење дрва. Ја сам појединим органима дао тачан упут, да изађу на суерет потребама народа, а ако имаде какав случај нека ми господин Марковић пријави, и ја ћу то да испитам и извидим.

Председник Миша Трифуновић: Има реч господин др. Марковић.

Др. Лаза Марковић: Господо, мени је мило, што господин Министар Шума и Руда увиђа потребу, коју сам ја изнео. Али ја мислим, да није довољно да се изнесе само поједине жалбе, јер тако се неће помоћи народу. Смисао мога говора био је овај. Ако је господин Министар сагласан, ја бих предложио, да у ову Уредбу, о којој се сада ради, дамо једно овлашћење господину Министру Шума и Руда, да он може и за друге покрајине, где се укаже потреба, бржим и простим поступком изићи на суерет потребама становништва за шуме у смислу наређења. Ја ћу навести један пример. У срезу невесињском налази се једна шума Вишња. Тежаци среза мостарског подижу сада виограде на америкањској лози. Шумар не допушта, да ти сељаци поткрену дрво из оних шума, које су им најближе. Има других шума, али су већином такве да сељак треба три дана посла, док обори једно дрво. Треба му за то толико труда и муче, да иде тражити дозволу, да плаћа таксу, док му се дозволи да обори једно дрво, а код тога посла мора да се плата и по 15 дана само за то, да може оборити једно дрво. Тиме народу није помоћено. Ја бих предложио, да се унесе у Уредбу један додатак, да се овлашћује Министар Шума и Руда, да оваквим потребама становништва може и у другим крајевима изаћи на суерет издавањем прописа, који ће олакшати и упростити набављање и потребе становништва. Ја молим господина Министра, да то прими и да верује, да нису довољне појединачне жалбе, него да народ треба помоћи, треба да народ осети, да се о њему у истини води брига. Ако господин Министар то прими ја ћу примити.

Председник Миша Трифуновић: Има реч господин Министар Шума и Руда.

Министар Шума и Руда др. **Хинко Кризман:** Прека је потреба, да се питање о дрварењу регулише једним законом за целу Краљевину. То је један посао, на којем ради моје Министарство, али тај посао не може бити тако брзо готов, као што су потребе народа, којима треба изаћи у суерет са мерама, које нам сада стоје на располагању.

Ја немам ништа против тога, да ми Законодавни Одбор даде овлашћење, да могу народу, где год то од потребе буде, што шире изаћи на суерет. Ја бих се слагао са предлогом господина др. Марковића, само мислим, да би то било превисоко брзо, ако би се то питање решило овде, него

мислим, да би било згодније, да се уступи односној секцији, мислим секцији V.

Председник Миша Трифуновић: Има реч господин Војислав Лазич.

Војислав Лазич: Господо, кад је господин Министар Шума и Руда пристао на то, да се ова Уредба врати дотичној секцији, да проучи ово питање, изјавити ми је, да сам и ја хтео да предложим, да се ово питање врати дотичној секцији. Пошто је господин Министар пристао на то, ја не бих имао ништа друго рећи, него да се ова Уредба врати секцији, да ју секција у толико промени, да се та уредба прошири на целу земљу, а не да остане само за једну покрајину.

Председник Миша Трифуновић: Ова уредба, која се тиче овога питања, доћи ће у Законодавни Одбор на дефинитивно решење. Господин Министар Шума и Руда пристаје на то, да се овај предлог господина др. Лазе Марковића узме у обзир при коначном решењу у Законодавном Одбору. Кад ова Уредба дође овамо на дефинитивно решење, доћи ће на решење и предлог, који је учинио господин др. Лаза Марковић.

Има реч господин Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Ја хоћу да говорим формално у погледу пословника и надлежности. Ја мислим, да није правилно, да ми поводом једне Уредбе у једном делу земље, која има за предмет нарочите прилике у том делу земље, чинимо предлоге, па чак долазимо дотле да чинимо предлоге који би се тичали целе земље. Ја нисам противан садржини онога што господин каже, него само мислим, да то није начин и поступак којим може овај одбор да ради. Може бити да у низу уредба о шумама, које ће прегрести Законодавни Одбор, има неких уредаба где може бити сасвим згодно, да се говори о ономе, што је покренуо господин Марковић и чему су се придружила остала господа. Ја мислим, кад је реч о шумама у Словенији, негодно је доводити у везу Херцеговину, Санџак, Црну Гору и тако даље. Кад то радимо, ми се не крећемо у оних границама, које нам је Устав дао. Ја бих зато био за оно, како је господин Министар у почетку казао и пристао: да он прими на себе да се питање проучи, да се нађе једно решење, које ће одговарати жељама господо говорника и које ће у исто време сачувати и овој уредби и осталим уредбама онај оквир, које оне имају.

Известилац др. Светислав Поповић: Ствар, коју су покренула господа, је тако добра да заслужује сву пажњу Законодавног Одбора и не би било добро, ако би данашњом одлуком онемогућили да се оствари тај предлог, који су господа поднела. Ја фактично држим, да би било тешко на подлози једне уредбе, која се тиче само једног дела наше државе, донети закон, који ће се тичати целе државе. Тиме изгледа, да бисмо прекорачили границе закона о компетенцији, коју је Устав дао нашем одбору. Али, како је то питање које треба проучити, најбоље ће бити, да секција то питање проучи, па ако нађе решење тога питања у оквиру ове уредбе, да га реши, ако не може да га нађе, да тражи друго решење.

Ако би било могуће, да се у оквиру ове уредбе та ствар прими и реши, био би поступак много бржи и једноставнији. У том случају ствар би дефинитивно решио Законодавни Одбор и господин Министар Шума и Руда могао би имати у најкраћем року решење, да ту добру ствар при-

веде у дело. Ако би ту ствар пресекали данас и онемогућили да се ствар озакоњи, онда би се морало подврћи под члан 133. Устава, те да Законодавни Одбор донесе предлог, који би имала да прими Законодавна Скупштина. Тиме би се коначно решење ове ствари развукло. Па пошто предлог господина Лазича, који је примио господин Министар Шума, никако не прејудицира саму ствар него предлаже решење тога питања, то ја као извештач се слажем са предлогом господина Лазича на који је пристао госп. Министар.

Др. **Лаза Марковић**: Како је господин извештач већ изјавио своју сагласност мени ипак изгледа да не треба да пренајамно. Мишљење господина Ђубе Јовановића је несумњиво коректно. Ја писам ни мислио, да баш у ову уредбу уђе тако једно овлашћење. За мене је главно, да Министар Шума и Руда, док се не донесе закон у смислу одредаба Устава, добије једно овлашћење, да може овај пропис Устава применити. Да ли ће ово овлашћење бити у овој уредби, што сматрам да не би било правилно, или у некој другој уредби, то је споредна ствар. Ја ћу тој односној секцији поднети један предлог и тражићемо место где би тај предлог имао да дође. Према томе, ми бисмо могли сада да примимо ову уредбу с тим, да се резервишемо да ово питање третирамо једном посебном одредбом у једној уредби, која се односи на целу земљу, макар она и не говорила о уређењу шума и о дрварењу.

Председник **Миша Трифуновић**: Предлог господина Марковића и господина Јовановића сагласни су. Ја молим господина Министра да прими ово, па да идемо обичним током. Господин Министар, кад је већ дао изјаву, он ће на сваки начин водити рачуна да се предлог господина Марковића и господина Лазича другим путем изврши и оствари.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Пошто је господин Марковић повукао предлог, то нема потребе, да се ова ствар враћа у секцију. Стога предлажем, да се извештај секције прими.

Председник **Миша Трифуновић**: Дакле прима ли Законодавни Одбор предлог V. секције у начелу? (Прима.)

Има ли код специјалних чланова да учини ко, какву примедбу? (Нема.)

Дакле, ова је уредба примљена овако, како је предложена без измене.

Изволите чути другу серију наредба, за које Одбор предлаже, да се делимично измене.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Правилник за шумску жандармерију од 28. IV. 1919. год. под бр. 4 списка не мења се од 1.—13. члана.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор да се узму за подлогу специјалне расправе чланови 1.—13.? (Прима.)

Изволите чути сада господина извештача што се тиче специјалних чланова.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Секција нема никакав предлог за измену чланова од 1.—12.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор првих 12 чланова, пошто нема предлога за њихову измену? (Прима.)

Изволите чути члан 13.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Секција предлаже, да се на крају члана 13. стави овај нов

текст: »Овај правилник важи само за време до 31. децембра 1924. године«.

Председник **Миша Трифуновић**: Господин Министар је сагласан с овим. Прима ли и Одбор ово? (Прима.)

Овим је ова Уредба примљена.

Све наредбе ове врсте, које се делимично мењају, или ће на сваки начин још једанпут у V. секцију ради дефинитивне редакције, па ће доћи још једанпут пред Законодавни Одбор на дефинитивно решење.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Сада прелазимо на решење Министарског Савета од 4. I. 1919. год. под бр. 5. Одбор предлаже, да се »Решење« прими за подлогу специјалне расправе с тим, да се измени тај члан и да се дода: »Ово Решење важи само до 31. децембра 1924. године«.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин др. Чубровић.

Др. **Павле Чубровић**: Господо, ово може изгледати ситница, али је овде поред шумских чувара још и 500 шумских жандарма. Једна је општа новина, да у нашој земљи има и сувише много чиновника мањих, виших и т. д. Финансијски Одбор нашао је, колико се сећам, 2 милијарде колико износи само на додатке чиновника и тога ради бићемо принуђени да буџет редуцирамо. Ја мислим, да неће бити посланика међу нама, који ће дозволити, да наш буџет не буде у равнотежи, или ако се не може потпуно уравнотежити, онда да се та сума колико је могуће смањи. И ако ми будемо пропустили овај случај овде, сутра ће други Министар опет тражити друго нешто и имаћемо да дајемо поред великог контингента чиновника још један плус, који ће бити баласт држави. Ја молим, да на ову чињеницу скренете пажњу, јер је боље не постављати те шумске жандарме, него после да буду отпуштани из државне службе.

Министар Шума и Руда др. **Хинко Кризман**: Овим решењем, које је донето 1919. године, не значи, да сада мора да буде 600 шумских жандарма. Тада се била указала потреба и ондашњи Министар мислио је онда, да ће то требати, али сада, из дана у дан та потреба за шумским жандармима све је мања и мања, јер данас у Србији нема ни стотину жандарма шумских од како су почели долазити квалификовани шумари, и до 1924. г. биће их све мање и мање.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин Војислав Лазич.

Војислав Лазич: Ја бих молио г. Министра Шума и Руда, да нас обавести о потреби тих жандарма, јер кад имамо шумског особља — чувара шума — који се нарочито постављају да чувају шуме каква је управо улога тих жандарма и шта имају они да раде, поред тих чувара шума. Да ли су на тај начин смањени чувари шума; и да ли се поклатила тај расход, да се чувари замене жандармима, који се постављају на њихово место. А ако се чини дупли издатак, онда је сасвим оправдан предлог господина Чубровића, који је скренуо пажњу да ми на овај начин не треба да оптерећавамо државни буџет.

Министар Шума и Руда др. **Хинко Кризман**: Ја сам дао обавештења, да је то онда било од нужде, јер у 1919. години није било довољног броја квалификованих шумских чувара, јер су

много у рату погинули, а многи пашли друга занимања и напустили државну службу. Требало је, да се нађе један кадар људи, који би вршили задатак, који врше квалификовани шумски чувари, а то су шумски жандарми. У првом почетку било је наменшено више таквих жандарма, пошто није било довољно квалификованих чувара, а доцније кад су људи посвршавали курсеве, онда су наменгани само квалификовани чувари, а жандарми отпуштани, тако да се тај број стално смањује и сада их нема више од неколико стотина. Ја не знам зашто правити питање од тога, јер то је одобрење једнога старог рада, а ништа ново, то не значи давати Министру Шума и Руда неко ново одобрење. А колики треба број жандарма, утврдиће се буџетом и у распореду буџета го спода ће имати прилике да смање буџет, ако нађу да је за поједине покрајине сувише жандарма одређено.

Председник Миша Трифуновић: Не јавља се нико више за реч. Прима ли Одбор овај предлог V. Одсека у начелу? (Прима.) Код специјалне дебате прима ли Законодавни Одбор овај изменај са овом изменом, коју је господин извештај прочитао, а на коју је господин Министар Шума и Руда пристао? Има реч господин др. Лаза Марковић.

Др. Лаза Марковић: Ја мислим, да се прими с тим, да имамо напомену г. Министра у виду да не прејудуцирамо питање буџета.

Председник Миша Трифуновић: Ја ћу допуцити питање: прима ли Законодавни Одбор извештај са изменом, коју је г. извештај прочитао и изјавом коју је дао г. Министар Шума и Руда? (Прима.)

Љуба Јовановић: Онда бисмо могли овако казати: Број жандарма одређује се буџетом. (Г. Министар Шума и Руда пристаје.)

Председник Миша Трифуновић: Господин Министар пристаје да се дода: број жандарма одређује се буџетом. Дакле, прима ли Одбор извештај V. секције са овом допуном а на даље и са овом изменом? (Прима.) Изволите чути даље.

Извештај др. **Светислав Поповић** (чита): Број списка 10: Наредба целокупне Дежелне Владе за Словенију од 19. 5. 1920. год. Ур. л. 1. шт. 241. о шумско-полицијским и водно-полицијским прописима. У појединостима има предлога за измену, које ћу ја изнети код дотичних чланова.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Законодавни Одбор у начелу ову Наредбу? (Прима.)

Извештај др. **Светислав Поповић:** У специјалној дебати секција предлаже, да се чланови 1.—5. приме без измене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор предлог V. секције? (Прима.)

Извештај др. **Светислав Поповић** (чита): Код чл. 6. секција предлаже измену. (Чита): Чл. 6. по старој наредби, па затим да текст другог става члана 6. има да гласи овако: »При окрајнем политичнем областву се морајо сечиње, ки се намеравајо извршити, пријавити писмено али устмено в часу од 1. јануарја до дне 31. марта али па в месецу августу свакега лета«.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Законодавни Одбор чл. 6. са изменом другог става,

како га је прочитао г. извештај, а г. Министар пристао? (Прима.)

Извештај др. **Светислав Поповић:** V. секција даље предлаже, да се чланови 7., 8. и 9. приме без измене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Законодавни Одбор предлог секције? (Прима.)

Извештај др. **Светислав Поповић:** Код чл. 10., секција V. предлаже измену. Чита најпре члан 10. по старој наредби, а затим да секција предлаже, да први став чл. 10. има да гласи: »Кдор је сечиње пријавил в часу од 1. јануарја до 31. марта ин ни прејел решитбе до 31. маја, сме сечиње извршити. Равно тако сме сечиње извршити, кдор јо је пријавил 1. месеца августа ин до 31. октобра ин прејел решитбе.

Пријавник па мора напоштевати все обстојече гоздне предписе«.

Председник Миша Трифуновић: Има реч г. Воја Лазич.

Војислав Лазич: Ја мислим, да су незгодно помакнути датуми по измени става I. члана 10. Мени се чини, да је време згодније удешено по старој уредби. На пример зашто да се у месецу августу људи пријављују, кад врше земљоделске радове. Људима не долази на памет, шта ће им требати за зиму да спреме, јер они не знају шта ће добити од летине и да ли ће моћи подићи нешто или не. И зато мислим, да је незгодно да се ти рокови помичу и да су по првобитној уредби рокови згоднији.

Председник Миша Трифуновић: Изволите чути господина извештајца.

Извештај др. **Светислав Поповић:** Ја мислим, да приговор г. Лазича почива на неспоразуму. Овај се текст разликује од досадашњег текста само у томе, што олакшава ствар интересима. Пре је било да онај, који хоће да врши зимску сечу, то је морао пријавити до августа месеца, а ко је хтео да врши пролетну или летњу сечу, морао је то да пријави од 1. јануара до 31. марта. Сад је тај термин од 1. јануара до 31. марта и термин у месецу августу подједнако установљен за све сече без обзира кад ће се оне вршити, и свакоме је слободно да сечу пријави месеца јануара, ма да ће он сечу вршити месеца августа. У осталом, ово решење одговара жељама и захтевима тамошњих интереса. Ова се уредба тиче Словеније и важи само за те крајеве, а за Србију важе други прописи законски. Овај закон неће се протезати на друге крајеве, него само на Словенију, и ја бих имао част предложити Законодавном одбору, да прими предлог секције без измене, овако како је предложено.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли одбор предлог секције, како га је г. извештај прочитао? (Прима.) Објављујем, да је примљен.

Извештај др. **Светислав Поповић** (чита): Код чланова 11.—28. секција предлаже, да се приме без измене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор предлог секције? (Прима.) Изјављујем, да је примљен. Изволите чути даље.

Извештај др. **Светислав Поповић:** Број 14. списка, Наредба Дежелне Владе за Словенију од 6. 12. 1919. године број 784. ур. 1. о ловачким картама. Секција предлаже, да се прими за под-

логу специјалне расправе, са изменама које су код дотичних чланова предложене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли законодавни одбор у начелу ову наредбу дежелне владе? (Прима.) Објављујем, да је примљена. Молим г. др. Госара да изволи прочитати наредбу дежелне владе.

Др. Андреј Госар: Наредба дежелне владе за Словенију од 6. 12. 1919. г. број 784. ур. 1: о ловачким картама да гласи (чита): »На постави ни в оквиру указа Господа Министра за Гозде и Руднике з дне 30. октобра 1919. шт. 16.323., се одреја:

§ 1.

З дном 31. децембра 1921. изгубе вељавност все ловске карте, дослеј издане в обмочју Дежелне Владе за Словенију, тер се уведоје нове снотне карте з вељавностју за тисто коледарско лето за катеро со издане«.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли одбор овај члан како је прочитан? (Прима.) Објављујем, да је примљен. Изволите чути даље.

Др. Андреј Госар чита:

»§ 2.

З дном 1. јануарја 1920. г. се уведоје:

1. Државна ловска карта: за ловскога ластника-закупника госта, вељавна в всеј Краљевини, такса знаша 60 (шестдесет) крон.

2. Знижана ловска карта за ловско варствено ин законито надзорствено осебје изда се на захтев странке за ловинча до 500 ха по 1 извод при вејјих ловинчких па за всаких надаљних полних 500 ха по 1 извод.

Такса знаша 30 К.

Знижана ловска карта веља ле за ловинча, за катера је ловски орган записежен, посамезни ловски орган сме бити записежен туди за веч ловинч, задонча му па она знижана ловска карта.

Ако ластник али закупник ловинча настави веч записежених органов кот знаша штевило по великости ловинча припадајочих знижаних ловских карт, имети морајо остали државно ловско карто.

3. Шоларска ловска карта, вељавна ле за шолски ревер, такса знаша 2 крони. Разен таксе је плачати за посамезно карто предписани колек«.

Министар Шума и Рудника др. Хинко Кризман: Ја бих молио, да се овај члан прими по предлогу Секције с том само изменом, да се место она два става, која говоре о таксама од 60 и 30 круна за ловачке карте, стави: да за те таксе важи закон о таксама.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор § 2. са овом допуном г. Министра? (Прима.) Објављујем, да је § 2. примљен. Изволите чути § 3.

Известилац др. **Андреј Госар** чита:

»§ 3.

Все државне ловске карте издане на оземљу Краљевства Србов, Хрватов и Словенцев извен Словеније, вељајо туди в Словенији ни снцер ле за:

- а) за ластнике лова,
- б) закупнике лова,

ц) госте, то је тисте осебе, ки се изкажејо з повабилом на лов. То повабило смеје издати ле осебе, именоване под а) ни б) за своје, в повабилу наведено ловинче.

»С србско ловско карто је здружена туди правича до пошпе ловске пушке«.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор § 3. овако како га је прочитао г. известилац? (Прима.) Објављујем, да је § 3. примљен. Изволите чути даље.

Известилац др. **Андреј Госар** чита:

»§ 4.

Окрајна политична областва морајо најпознеје до дне 15. децембра всакега лета назнати штевило разних ловских карт, потребних за приходње лето гоздарскому одделку дежелне владе в Љубљани. Ловске карте, ки јих господарски одделек доношље окрајним политичним облаством, се строго зарачунавајо тер морајо бити опремљене з оригинално урадно штампиле господарскога одделка ни окрајнега политичнега областва. Об пошпању такс (§ 5.) је изказати оддајо ловских карт на тисковини, ки јо је заложил гоздарски одделек«.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор § 4. овако како је прочитан? (Прима.) Објављујем, да је Одбор примио § 4. Изволите чути § 5.

Известилац др. **Андреј Госар** (чита):

»§ 5.

Вси остали законити предписи о ловских картах останејо в вељави с то разлико, да се морајо згорај омењене таксе, выплачане при окрајних политичних областвих, концем всакега месеца послати гоздарскому одделку дежелне владе в Љубљани«.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор овако измењен § 5.? (Прима.) Објављујем, да је Одбор примио § 5. Изволите чути даље.

Известилац др. **Андреј Госар** чита:

»§ 6.

Таксе какор туди половица глоб, ки со се изтерјале заради престопков ловских законитих долочил ни те наредбе, се стекајо в »дежелни ловски заклад«, ки га управља гоздарски одделек дежелне владе за Словенију. Друга половица глоб се стека в убожни заклад објине, в катере обмојју се је прекршитев згодила«.

Министар Шума и Рудника др. Хинко Кризман: Ја молим, да се овај члан прими по предлогу Секције с тим, да се само она реч »таксе« испусти, јер таксе улазе у државну благајну.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор § 6. по предлогу Секције, са овом допуном г. Министра Шума и Рудника? (Прима.) Објављујем, да је Одбор примио § 6. Изволите чути § 7.

Известилац др. **Андреј Госар** чита:

»§ 7.

Та наредба стои в вељаво з дном 1. јануарја 1920.«

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор § 7. овако како је прочитан? (Прима.) Објављујем, да је Одбор примио § 7. Са овим је завршен предлог V. Одсека, који се односи на Мини-

старство Шума и Рудника. Целокупан овај рад, који се тиче овога Министарства, доћи ће још једанпут, као што рекосмо, пред Законодавни Одбор са дефинитивном редакцијом.

Сада прелазимо на уредбе Министарства Пољопривреде и Вода.

Молим г. извештаоца да изволи прочитати извештај V. Одсека о тим уредбама.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Одсек је узео у разматрање уредбу под број 4 списка о контроли семена културних биљака при увозу и у унутрашњем промету, и предлаже, да се прими без измене.

Љуба Јовановић: Допустите ми, господо, да кажем неколико речи којима ћу изложити своје гледиште на ове уредбе, које је Министарство Пољопривреде и Вода поднело уопште, а наравно то се све тиче и ове прве уредбе, која је пред нама.

Ја могу врло просто да окарактерисем да све оне теже унапређењу наше пољопривреде, али да их у исто време прати једна црта, која не одговара ни нашем времену ни нашим данашњим државним институцијама. Морам казати за оне другове господу одборнике, који не познају у каквим се приликама развијало привредно законодавство у Србији и сам привредни развитак њен, да ја јасно кроз многе одредбе у овим уредбама осећам једно време, кад се озго тежило са врха државне управе, да се народ скрене од онога, што су називали у оно време, да је пут, који води расстројству и да се целокупни послови концентришу само на привредне послове и економско богаћење. Из тога времена специјално знатан је период времена, кад се Министарство Народне Привреде налазило под управом г. дра. Владана Ђорђевића и затим под правцем, који је он томе Министарству дао као Председник Министарскога Савета. У томе времену донесен је читав низ закона, уредби и прописа о разним гранама народне привреде; али све то има онај исти тин и црту, коју сам мало час напоменуо.

Само да се рђаво не разумемо. Ја морам признати да је тај рад Министарства Народне Привреде био веома благодаран. Он је врло много учинио, да се преобрази наша пољска привреда и томе раду и раду стручних људи, који су у Министарству и установама Министарства радили, припада велика заслуга, што Србија 1912., 1914. год. није била ни из близа више оно што је била после Берлинског Конгреса. Ту имам да напоменем установе пољопривредно друштво, земљорадничке задруге и нове покрете, који су сви у овоме правцу радили. Али, господо, констатујући те заслуге ја морам рећи и подсетити на циљ, који је за многе државне чињенице имао тај рад, а који је повукао ову појаву, а то је да је то све или готово све имало тип бирократског централизма, да је то била једна врста туторисања народа, које се спроводило по свим гранама тадашње државне управе и да су у томе смислу и закони били прописивани. Министарство је наређивало, и како је буџет државни био слаб то се само потписивало: »Ово ће исплатити овај округ, овај срез или ова општина« а Министарство ће издавати наредбе, постављати чиновнике, одређивати установе итд.

Господо, времена су се променила. 1903. год. настало је политички друго време и тим се правцем није више ишло, али су старе установе остале за то време и многи узроци остављени не-

промењени и онда сте имали овакве случајеве. Самоуправни окружни одбор предвиди место чиновника привредног, пољопривредног за нову станицу са платом од 3000 динара. Јест, али Министар постави чиновника од 4000 динара и шта остаје оном самоуправном одбору, него да кубури и да се на крају крајева покори пред том наредбом министровом и ако он по закону има права да одређује колика ће бити плата, а и да не говорим о томе, да је то рушење самоуправног принципа, да Министар поставља чиновника кога неће плаћати из државног буџета, него из средстава самоуправног буџета. То је тако трајало као што рекох од 1903. год. до 1912. и 1913. год. а од 1918. г. је настало опет нешто по моме мишљењу занимљиво. Занимљивост је у томе, што смо се вратили на исто законодавство, какво је било пре 1903. год. да се опет прописује озго, а да се народу остави да плаћа. Ја ћу из ових уредаба то изнети. Ја ово не говорим да критикујем, јер ми сада то није намера, већ бих био рад, да то код таквих уредаба изменим и ја ћу у специјалном претресу код сваке уредбе предложити, да се таква места промене. Ја вам могу рећи да таквих места има и у овој првој уредби бр. 4., па кад буде специјални претрес, ја ћу почети с тим својим напоменама.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Законодавни Одбор ову уредбу о контроли семена културних биљака при увозу и у унутрашњем промету, под бр. 4. списка уредаба Министарства Пољопривреде и Вода за подлогу специјалнога претреса? (Прима.) Прелазимо сада на специјални претрес.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Код чл. 1. и 2. нема примедба.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор чл. 1. и 2.? (Прима.) Објављујем да су примљени.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Код чл. 3. нема примедбе.

Љуба Јовановић: Овде се каже, да се за анализу семена наплаћују прописане таксе. Молим, како се то има разумети?

Начелник Министарства Пољопривреде и Вода **Благоје Тодоровић**: Овде је у закону начелно одобрење за Министра, да може прописивати таксе, а оне се прописују по правилнику. Те су таксе не односе на произвођаче него на продајце специјално тамо, када се и где се продаје семе олајне репице место купуса и онда је право да се наплати такса, те да се утврди да је то семе од купуса а не од олајне репице. Наша је пољопривреда уопште јако оштећена разним фалсификатима семена и због тога је потребно, да се уредба овако како је донесена прими, јер ће она само штитити нашега земљорадника а онемогућити трговцима из иностранства да продају квалитетније грбаче нашега сељака.

Љуба Јовановић: Несумњиво је, господо, да треба контролисати семе и вршити анализу семена и да тај рад има и да се плати. Зато сам ја и питао да видим ко ће те таксе одређивати. Ја сам хтео само тај одговор код овога члана и ништа више.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор чл. 3.? (Прима.) Изволите чути чл. 4.

Извештач др. **Светислав Поповић**: Секција предлаже да се чл. 4. прими без измене.

Љуба Јовановић: Овде, господе, има још једно питање. Чл. 4. каже, да све радње око контроле семена врши Пољопривредна Огледна и Контролна Станица у Топчидеру. Ако је топчидерско добро пренесено на агрономски факултет онда нема станице.

Начешник Министарства Пољопривреде и Вода **Благоје Тодоровић:** Господине посланиче, ова Контролна Станица у Топчидеру је независна од пољопривредног угледног добра. Она је добила један део имања. То је један апарат потпуно независан од Топчидерске Управе. Ако државно добро буде уступљено, ова Станица неће бити уступљена, она ће остати и задржаће земљиште за експлоатацију. (Чује се: Да ли је она надлежна за целу државу?) Надлежна је за целу државу, а Министарство Пољопривреде може ове станице да образује и у другим областима наше земље према потреби, а за прво време постоји ова Огледна Станица у Топчидеру.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор чл. 4. како га је предложила Секција? (Прима.) Објављујем, да је Одбор примљен чл. 4. Изволите чути даље.

Известилац др. **Светислав Поповић:** Код чл. 5. нема примедба.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор чл. 5. без измена како је предложен? (Прима.) Објављујем, да је примљен.

Известилац др. **Светислав Поповић:** Секција предлаже, да се чл. 6. прими без измена.

Љуба Јовановић: У ономе смислу, како сам већ говорио, имам да учиним и овде напомену и да свратим пажњу Одбора код овога чл. 6. који гласи: »За извињање кривице и изрицање казне по чл. 5. као и за принудну наплату таксе по чл. 3. ове уредбе надлежна је у првом степену полицијска власт«, а члан 5. каже: »Ко поступи противно чл. 1. и 2. ове уредбе, казниће се затвором до месец дана или повчаном казном до 300 динара, а неисправно семе ће му се одузети и уништити«. Дакле, по кривицама ове природе изрицаће казну до 30 дана затвора полицијска власт. То је у ономе смислу и духу, о коме сам ја говорио. Ја нећу овде да чиним никакве предлоге, али ми се чини, да то не одговара целокупном правцу нашега рада, као што не одговара по моме мишљењу ни чл. 7., који је у вези са чл. 6. Чл. 7. гласи: »Жалбе на пресуду полицијских власти подносе се преко њих Министру Пољопривреде и Вода чија је одлука по њима извршна«. Колико ја знам то је једна административна власт, која ће прегледати рад или пресуду, која се тиче личне слободе грађана. То је дакле једна административна власт, а ја ћу подсетити господу одборнике из Србије, да је за казне, које изриче полицијска власт на основу полицијске уредбе, предвиђено да ће решење и пресуде о њима размотрити Првостепени Суд, дакле једна судска независна власт, а не једна административна власт вишег степена. Господо, овде има правника и ако они мисле, да је моје гледиште оправдано, онда молим, да се у томе правцу поднесу предлози, ако у томе правцу нису они спремни и готови да учине какве конкретне предлоге, и ако би се г. Министар сагласно с тим, ми бисмо могли члан 6. и 7. да вратимо у Секцију.

Председник Миша Трифуновић: Г. Министар се саглашује са предлогом г. Љубе Јовановића, да се члан 6., а пошто је с њиме у вези и члан 7., врате секцији на поновни преглед. Прима ли одбор, да се ови чланови врате поново секцији? (Прима.) Изволите чути даље, члан 8.

Известилац др. **Светислав Поповић:** Чл. 8. секција предлаже без измене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли одбор начелно овај члан 8. као подлогу за специјалну расправу? (Прима.) Има ли каквих примедба на овај члан у специјалној расправи? (Нема.) Објављујем, да је овај члан примљен. Изволите чути даље чл. 9.

Известилац др. **Светислав Поповић:** Чл. 9. секција предлаже без измене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли одбор начелно овај чл. 9. као подлогу за специјалну расправу? (Прима.) Има ли каквих примедба на овај члан у специјалној расправи? (Нема.) Објављујем, да је овај члан примљен.

Тиме је свршена уредба, штампана под бр. 4., о контроли семена. Изволите чути уредбу о устројству државне ергеле у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, штампану под бр. 10.

Известилац др. **Светислав Поповић:** Секција предлаже, да се прими без измене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли одбор начелно ову уредбу за подлогу специјалне расправе, без измене? (Прима.) Код чл. 1., 2., 3. и 4. нема примедба. Код члана 5. ставља примедбу господин Љуба Јовановић. Реч има члан заменик господин Јанко Рајар.

Јанко Рајар: Ја бих желео, да се о тој уопште не говори, јер као заменик колеге Дрофеника нисам знао за дневни ред, а немам ни уредбе, али имам да ставим примедбе.

Председник Миша Трифуновић: Реч има г. Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: За ово треба наћи једно решење, па ћу рећи разлоге против овога што је сада предложено, како би господа могла да размисле што би место тога требало да дође. Мислим, да ми се то неће замерити, ако одмах не ставим предлог, јер нисам стручан пољопривредник.

Ја ћу најпре почети с првом постати чл. 5. која гласи: »Ради рационалности употребе државних пастува у циљу унапређења народног коњарства, Министарство Пољопривреде и Вода основаће у областима где се за то укаже потреба, поред државних ергела и сталне пастуvsке станице (постаје) пошто се претходно осигурају: потребно земљиште, зграде и кредити. Ова станица (постаја) како у погледу администрације тако и у погледу издржавања, саставни су делови државних ергела«.

Ту, господе, немам ништа да приметим, али сам противан овоме што ћу сада прочитати.

»Исто тако, у циљу опасивања народних кобила, по захтеву Министра Пољопривреде и Вода одржаваће срезови (котари) односно општине о своме тропку привремене пастуvsке станице (постаје), у које ће се, у сезони опасивања, слати потребан број државних пастува из најближих пастуvsких станица (постаја) односно ергела. Места ових станица и број пастува за њих

одређивање Министар Пољопривреде и Вода по предлогу Управе надлежне ергеле».

То, господо, значи, да ће Министар решавати и да ће то решење бити обавезно за општине или срезове; да ће они бити дужни подићи ове зграде и затим их одржавати. То је један трошак, који ће се противно самоуправнијој организацији наметнути ономе народу без његова учествовања у томе решавању.

Према томе, ја бих био да се овај други став измени на начин, који ће више одговорати нашим данашњим идејама и принципу самоуправе, који је нашим Уставом прописан и који је обавезан за нас.

Председник Миша Трифуновић: Господа посланици изјављују жељу и г. Министар се слаже, да овом питању треба поклонити више пажње и да га треба више студирати. Стога предлагем, да о овоме прекинемо дебату и да целу уредбу вратимо понова Одсеку, како би се сви заинтересовани могли поново позабавити овим питањем. Прима ли Одбор мој предлог? (Прима.) Према томе наредба се враћа поново секцији. Изволите чути даље.

Известилац др. Светислав Поповић: Одбор је узео у разматрање и предлаже, да се прими без измене Уредба бр. 11 списка о свиларској служби и унапређењу свиларства од 30. VI. 1920. год. (»Сл. Нов.«, бр. 174.).

Председник Миша Трифуновић: За реч се јавно господин Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Ја бих имао овде једну напомену. Дозволите да прочитам чл. 1.

»Члан 1.

У Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца може производити и продавати јаја свилобуба само онај, који за то има допуштење од Министра Пољопривреде и Вода.

Производња јаја свилобуба подлежи контроли државних надзорника свиларства.

Производња јаја свилобуба за унутрашњу потребу земље мора се вршити по Пастеровој пчеличној методи».

Господо, ја бих желео да ми се да објашњења поводом и другог става овога члана.

Председник Миша Трифуновић: Реч има начелник Министарства Пољопривреде и Вода господин Тодоровић.

Начелник Министарства Пољопривреде и Вода Благоје Тодоровић: Господо, преко је потребно да се установи контрола над производњом и продајом јаја свилобуба, јер производња јаја свилобуба треба да се врши по Пастеровој пчеличној методи. Одабирају се од њих јединке, које се стављају у кесицу од тила и онда врши микроскопски преглед тих лешела. Ако се међу зрнцима нађу и таква, која су болесна од фабрична или пегавице, онда се таква зрна не пуштају и њихова се продаја и производња забрањује.

Стога ако се не би вршила ова контрола, онда би се јако развила њихова болест пегавица, која је у своје време утамањила целу производњу, па би и сада уништила и овако мало развијену свиларску грану код нас. (Др. Лаза Марковић: А зашто се тражи баш одобрење од Министарства Пољопривреде и Вода?) Зато што у Македонији постоје станице, у које се нема поверења, да ће

оне вршити одабирање и прегледе са довољно стручним знањем.

Председник Миша Трифуновић: Реч има господин Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Мени је и до сада било јасно да контрола треба да буде и држао сам, да би довољно било да држава зна ко ће да производи јаја свилобуба и да онђе надзирава ту производњу.

Међутим, овде се тражи претходно одобрење, које ће давати држава и паравно она ће онда бити та која ће пресуђивати, да ли неко заслужује поверење или не, а ви знате, да ту може бити разних критеријума за оцену тога поверења.

Али, господо, има још нешто што хоћу да кажем. Овај члан 1. не слаже се са чланом 4. Члан 4. први став гласи: »Јаја свилених буба потребна за Војводину производиће држава у својој режији или ће их набављати са стране или у земљи«. За Војводину се предвиђа један нарочити режим. Сад да видите други став истог члана за производњу јаја свилених буба у Јужној Србији. Тај став гласи: »Оставља се производња јаја приватним произвођачима (семенарима) уз припомоћ државе, која ће им давати премију по унцији произведених јаја под условима, које прописује Министар Пољопривреде и Вода и чинити друге олакшице«. Дакле, поставља се начело да ће производити семе онај, коме држава одобри и да ће она контролисати, али за Војводину држава за себе задржава право. Кад се каже: неће се моћи тамо дати одобрење, то ће држава задржати за себе, а за Јужну Србију оставља се приватнима. Морам споменути, да за остале покрајине није ништа предвиђено; није предвиђено ни једно ни друго, а ја замислих да ће се и тамо давати на одобрење. У Јужној Србији, видите, оставља се производња јаја приватним произвођачима (семенарима), а за Војводину се каже: за Војводину ће сама држава производити семе у својој режији, а за Јужну Србију оставља се производња јаја приватним произвођачима. То се изрично помиње за Јужну Србију. Настаће, господо, питање за Босну и Херцеговину, за Хрватску, за Далмацију о којима се овде ништа не говори. Ја налазим да овде има неслагања и да, према томе, може бити различитих тумачења и примени чл. 1. и 4. Поред онога, што сам казао да је незгодно, да се тражи допуштење, које ће издавати Министарство, а да би довољно било да се тражи пријава, тако да после органи могу контролисати производњу семена, ја бих зато био мишљења, да први члан, који сам прочитао на исто тако и 4., који сам такође прочитао вратимо у секцију, да се они доведу у сагласност и да се види, треба ли да остане обавезно ово одобрење, које ће издавати Министарство Пољопривреде и Вода.

Председник Миша Трифуновић: Реч има господин Радонић.

Др. Јован Радонић: Ја бих упитао господина Министра, зашто је онаква одредба дата за Војводину. Мени то изгледа чудновато и ја не знам, зашто је онаква одредба дата за Војводину. Ја бих молио за то објашњење.

Председник Миша Трифуновић: Реч има господин Тодоровић.

Начелник Министарства Пољопривреде и Вода Благоје Тодоровић: Колико је мени познато

тамо је вршен тај посао и раније и држава је производила семе и онда ти прописи, који су били везани за законе, који још важе тамо, морали су тако да се спроведу и сад. За Србију није ништа поменуто зато, што постоји повластица Свиларског Друштва, која је дата Свиларском Друштву. Што се тиче Јужне Србије, тамо је и раније такође произвођено семе на овај начин. Требало је да се одржи традиција и даље. Додуше остали су: Босна и Херцеговина, Црна Гора, Далмација и Хрватска и зато молим господина Министра, да пристане да се у томе погледу донесе одредба.

Председник Миша Трифуновић: Реч има господин Митровић.

Референт Министарства Пољопривреде др. Ђорђе Митровић: Та Уредба потекла је отуда, што се хтело да фиксира, да Уредба има законску форму. Војводина је била саставни део Аустро-Угарске и овакав је систем тамо био утврђен. У Јужној Србији био је овај систем, који је овде изложен. Овде се хтело да се да законска форма тим разним системима и разним начинима. Те две одредбе Министар Пољопривреде треба да доведе у сагласност са другим уредбама Министарства Трговине, које говоре о свиларству. Те две уредбе треба да су у складу.

Председник Миша Трифуновић: Реч има господин Лазић.

Војислав Лазић: Господо, ја ћу унапред изјавити, да се слажем са предлогом господина Јовановића, да се ови чланови врате у Одбор. Још ћу изјавити своје мишљење, да треба тежити у свим уредбама, које пролазе кроз Законодавни Одбор, па на које се ресоре оне односиле, да се проведе најједначије законодавства. Појавило се мишљење, да ми дајемо једним областима веће право, а другима мање право и постављамо један режим у једној области, а други у другим областима. Ја сам за то, да се ови чланови врате на траг дотичној секцији.

Председник Миша Трифуновић: Реч има господин Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Пошто ће ово бити враћено у Секцију, хоћу да свратим пажњу на одредбу тачке 3. Други став ове тачке гласи (чита): »У Војводини и осталим покрајинама откуп свилених мехурака врши држава, у колико се за поједине покрајине друкчије не нареди«.

Овде се иде тако далеко, да држава сама тргује мехурама. То је нека врст монопола. Ту одлучују разлози, које је споменуо господин Тодоровић, али се предвиђа и за друге покрајине, да се такав откуп може и тамо увести. Једино се ставом првим узима Србија северна и јужна и Хрватска и Славонија, па се додаје у чл. 2., да ће о том распрострањању тога државнога монопола са Војводине на остале покрајине решити Министар Пољопривреде и Вода споразумно са Министром Трговине и Индустрије. То је једна тако важна ствар, монополисање трговине или откупа мехурака, да не би требало да то иде из руку Народне Скупштине.

Председник Миша Трифуновић: Господин Тодоровић има реч.

Начелник Министарства Пољопривреде и Вода Благоје Тодоровић: Производњу семена за време Аустро-Угарске вршила је централа у Сесарду, а иза рата вршена је у Војводини, јер су

тамо три фабрике. У Војводини су остале фабрике, а производња семена је изостала. Фабрике је примило Министарство Трговине, па је отуда из нужде унесено то овде, да се осигура роба, која има да се прерађује. Зато је и морала држава примити на себе откуп.

Председник Миша Трифуновић: Господин Министар излази на сусрет овој тежњи, да се цела уредба врати у одсек и да се тамо проучи. Уредба ће се вратити у одсек.

Изволите даље.

Известилац др. Светислав Поповић: Секција предлаже, да се Уредба бр. 14 списка о оснивању водних задруга у предратним границама Краљевине Србије и Црне Горе од 27. новембра 1920. године прими без измене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор начелно ову Уредбу без измене? (Прима.)

Известилац др. Светислав Поповић: Секција предлаже, да се сви чланови од 1.—168: приме без измене.

Председник Миша Трифуновић: Има ли ко од госпoде посланика да у специјалном претресу учини неке примедбе. (Нема.) Онда ће ова цела уредба примљена и начелно и специјално отићи још једанпут ради дефинитивне одлуке у Одсек.

Изволите чути даље.

Известилац др. Светислав Поповић: Секција предлаже, да се уредба бр. 15 списка о окружним управним и средњим марвеним лекарима у Краљевини Србији и Црној Гори од 27. XI. 1920. »Службене Новине« 53. приме без измене.

Председник Миша Трифуновић: Прима ли Одбор начелно? (Прима.)

Известилац др. Светислав Поповић: Предлог је секције, да се у специјалној дебати чланови 1.—5. приме без измене.

Љуба Јовановић: Ја молим један одмор од 5 минута.

(Настаје одмор. — После одмора.)

Председник Миша Трифуновић: Настављамо седницу, госпoдо.

По уредби број 15. списка није још ништа решено. Пошто је већ подне, ја мислим, да данашњу седницу закључимо, а да другу закажемо за један од идућих дана, после два три дана.

Пре по што закључим седницу, молим господина известноца, да прочита извештај II. секције, како би га могли ставити на дневни ред, јер за идућу седницу немамо ништа друго него продужење данашњег дневног реда и извештај друге секције.

По споразуму, господин Радоњић жели, да иде из IV. секције у III., а господин др. Лаза Марковић из III. секције да дође на његово место у IV. секцију.

Прима ли Одбор? (Прима.) Онда ће се ова измена и извршити овако.

Известилац др. Светислав Поповић (чита):

ИЗВЕШТАЈ

II. Одсека Законодавног Одбора о прегледу привремених уредаба, правилника и решења Министарског Савета, аката и одлука са одређеним роком трајања законског значаја, изданих у време од 1. децембра 1918. до дана проглашења Устава, спроведених из Министарства Унутрашњих Послова и Министарства Просвете сходно члану 130. Устава.